

บันทึกการตอบข้อหารือศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

เรื่อง การวัดขนาดพื้นที่ของสถานที่จำหน่ายอาหารตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

เทศบาลตำบลทับมา ได้มีหนังสือที่ รย ๕๔๑๐๕/๙๔ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐ ถึงศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข เพื่อขอหารือ เรื่อง การวัดขนาดพื้นที่ของสถานที่จำหน่ายอาหาร ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้วยเทศบาลตำบลทับมา ได้ดำเนินการตรวจวัดขนาดพื้นที่สถานที่จำหน่ายอาหารชื่อ ร้านว่าต้นทางรัก เพื่อนำพื้นที่มาคิดค่าธรรมเนียมตามเทศบัญญัติตำบลทับมา เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. ๒๕๕๙ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการมีข้อสงสัยในข้อกำหนดของกฎหมาย เรื่องหลักเกณฑ์ในการวัดขนาดพื้นที่ว่าพิจารณาอย่างไร ซึ่งตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ระบุว่า สถานที่จำหน่ายอาหารหมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม ซึ่งผู้ประกอบการเกิดข้อสงสัยเรื่องการวัดขนาดพื้นที่เพื่อนำไปใช้ในการคิดอัตราค่าธรรมเนียม จึงยอมให้เจ้าหน้าที่วัดขนาดพื้นที่เพียงส่วนของครัวที่ใช้สำหรับปรุงประกอบอาหาร ขนาด ๔๕.๘๓ ตารางเมตร ส่วนของบริเวณที่ตั้งโต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการยังไม่ยินยอมให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการวัดขนาดพื้นที่ เทศบาลตำบลทับมาจึงขอหารือว่า ความหมายของคำว่า สถานที่จำหน่ายอาหารตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น เป็นการวัดพื้นที่ของบริเวณที่ตั้งโต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่งสำหรับผู้มารับบริการด้วยหรือไม่ ในการนำไปใช้วัดขนาดพื้นที่ของสถานที่จำหน่ายอาหารว่ามีขนาดเกินหรือไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข ได้พิจารณาประเด็นข้อหารือดังกล่าวแล้ว เห็นว่า ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่าผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร และมีใช้เป็นการขายของในตลาดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และหากสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตรต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อขอหนังสือรับรองการแจ้ง ประกอบกับ มาตรา ๔๐ (๑)^๓ ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการกำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ตามประเภทของอาหาร หรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบหรือตามวิธีการจำหน่าย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม กำกับ ดูแลให้เกิดสุขลักษณะที่ดีของแต่ละประเภท เช่น กรณีสถานที่จำหน่ายอาหาร ได้แก่ ร้านอาหารจานเดียว (ร้านข้าวขาหมู ข้าวหมูแดง ข้าวราดแกง เป็นต้น) ร้านอาหารประเภทภัตตาคาร สวนอาหาร ร้านก๋วยเตี๋ยว เป็นต้น ส่วนสถานที่สะสมอาหารอาจแบ่งเป็น

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๑๖๒ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ซึ่งศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข มีถึงนายกเทศมนตรีตำบลทับมา

^๒ มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช้เป็นการขายของในตลาดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ ก่อนการจัดตั้ง

^๓ มาตรา ๔๐(๑) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดท้องถิ่นกำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย

มินิมาร์ท ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านของชำ เป็นต้น และมาตรา ๔๐(๒)^๕ ให้อำนาจราชการส่วนท้องถิ่นในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้เสิร์ฟอาหาร ซึ่งการพิจารณาว่าการประกอบกิจการในลักษณะใดที่เข้าข่าย “สถานที่จำหน่ายอาหาร” ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อพิจารณาตามความหมายของคำว่า สถานที่จำหน่ายอาหาร ตามมาตรา ๔^๕ แล้ว เห็นว่าหากราชการส่วนท้องถิ่นพบว่า บริเวณอาคาร สถานที่ หรือบริเวณใดๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ มีการดำเนินการเพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ที่ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณสำหรับการบริโภค ไว้ ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็น “สถานที่จำหน่ายอาหาร” ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งผู้ประกอบการต้องมายื่นขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น

สำหรับแนวทางการพิจารณาการวัดขนาดพื้นที่ของสถานที่จำหน่ายอาหารว่ามีขนาดเกินหรือไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร นั้น เห็นว่า การวัดขนาดของพื้นที่ของสถานที่จำหน่ายอาหารต้องวัดตามขนาดของพื้นที่ที่ใช้จำหน่ายอาหาร พื้นที่ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร พื้นที่ที่ใช้ทำประกอบ หรือปรุงอาหาร พื้นที่ที่ใช้เสิร์ฟอาหาร ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวจะนับเป็นพื้นที่ที่นำมายื่นขอประกอบกิจการทั้งหมดตามเอกสารประกอบคำขอ

ทั้งนี้ นอกจากการพิจารณาขนาดของพื้นที่เพื่อใช้ประกอบการคิดค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตแล้ว สิ่งสำคัญที่ราชการส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการ คือ การควบคุมดูแลการดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะโดยการออกข้อกำหนดท้องถิ่นเกี่ยวกับการควบคุมสุขลักษณะในการประกอบการตาม มาตรา ๔๐ เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เนื่องการประกอบกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสิร์ฟอาหารเป็นกิจการที่มีความเสี่ยงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของโรคและสุขภาพของประชาชนผู้บริโภคร้อย่างกว้างขวาง

สมชาย ตู๊แก้ว

(นายสมชาย ตู๊แก้ว)

ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

^๕ มาตรา ๔๐(๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือใช้เสิร์ฟอาหาร

^๕ มาตรา ๔ “สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใดๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ที่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม